

Unit 1

MENGENALI SEJARAH

Pengisytiharan kemerdekaan Persekutuan Tanah Melayu pada 31 Ogos 1957.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sinopsis

Sejarah merupakan disiplin ilmu tentang peristiwa yang berlaku pada masa lalu. Sejarawan menggunakan pelbagai sumber dan kaedah penyelidikan untuk menghasilkan penulisan sejarah. Unit ini akan membincangkan pengertian sejarah, sumber sejarah, kaedah penyelidikan sejarah, konsep masa dan ruang serta sebab dan akibat dalam peristiwa sejarah.

Apakah yang akan anda pelajari?

1. Menyatakan pengertian sejarah.
2. Mengenal pasti sumber dalam sejarah.
3. Menjelaskan kaedah penyelidikan sejarah.
4. Membezakan konsep masa dan ruang dalam sejarah.
5. Menghuraikan sebab dan akibat dalam peristiwa sejarah.

Asas Kemahiran Pemikiran Sejarah

1. Mengenal pasti sumber sejarah.
2. Melihat sebab dan akibat dalam peristiwa sejarah.
3. Menerangkan perubahan dan kejadian dalam urutan masa.

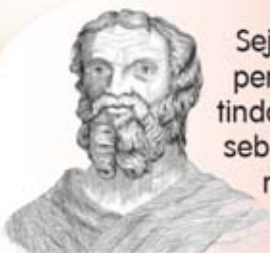
Nilai Teras Sivik

- Kasih sayang

Pengertian Sejarah

Sejarah ialah peristiwa yang benar-benar berlaku pada masa lalu. Pengertian sejarah perlu diketahui supaya kita mudah memahami peristiwa sejarah. Sejarawan telah memberikan pandangan masing-masing tentang pengertian sejarah.

Herodotus

(Sumber: www.history.com)

Sejarah merupakan penceritaan tentang tindakan manusia dan sebab-sebab mereka melakukannya.

Pendudukan Jepun di Tanah Melayu 1942–1945.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sejarah membicarakan peradaban manusia dan perubahan yang berlaku.

Ibn Khaldun

(Sumber: worldbulletin.net)

Glosari

Peradaban: Kemajuan sosial dan kebudayaan sesuatu bangsa.

E.H. Carr

(Sumber: Spartacus-educational.com)

Sejarah ialah satu proses interaksi antara masa kini dengan masa lampau.

Kuala Lumpur Dahulu dan Kini.

Pasar Besar Kuala Lumpur.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Kini, dikenali sebagai Pasar Seni.

Biodata
Sejarahwan

Sejarah merujuk
peristiwa yang pernah
atau sudah berlaku.

Profesor Emeritus
Tan Sri Dr. Khoo
Kay Kim

Pengumuman tarikh kemerdekaan
Persekutuan Tanah Melayu di Banda
Hilir, Melaka.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Hari Anugerah Kecemerlangan Sekolah
Kebangsaan (Felda) Redong, Segamat, Johor
pada tahun 2018.

(Sumber: Muhamad Syafiq bin Hussin)

Sejarah merupakan
catatan atau rekod
sesuatu peristiwa yang
berlaku pada masa lalu.

Dr. Muhd Yusof bin Ibrahim

(Sumber: Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka)

Catatan dalam
buku *Hari Ini
Dalam Sejarah*.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sejarah melibatkan tindakan manusia, perubahan dan catatan sesuatu peristiwa yang berlaku pada masa lalu. Oleh itu, sejarah memberikan iktibar dan teladan untuk kehidupan manusia.

Aktiviti PAK-21 Meja Bulat (Round Table)

1. Secara berkumpulan, cari maklumat satu peristiwa yang berlaku.
2. Catat maklumat yang diperoleh pada kertas sebak.
3. Murid-murid daripada kumpulan lain secara bergilir-gilir akan memberikan respons dengan menulis pada kertas yang sama.

Nota Guru

- Bimbing murid memahami pengertian sejarah mengikut pandangan sejarahwan.
- Jelaskan pengertian sejarah dengan merujuk peristiwa sejarah.

Sumber Sejarah

Sumber sejarah memberikan maklumat yang tepat tentang sesuatu peristiwa yang telah berlaku. Sumber sejarah terbahagi kepada dua, iaitu sumber primer dan sumber sekunder.

Sumber Primer

Sumber primer juga dikenali sebagai sumber pertama. Sumber primer berada dalam bentuk asal dan belum diolah. Contoh sumber primer ialah fosil, manuskrip, dokumen rasmi dan artifak.

Fosil ialah tinggalan tumbuhan atau haiwan yang terawet.

(Sumber: Muzium Geologi, Jabatan Mineral dan Geosains Malaysia)

Manuskrip tulisan tangan seperti *Hikayat Hang Tuah* dan *Sulalatus Salatin*.

(Sumber: *The Legacy of Malay Manuscripts*, 2012. Kuala Lumpur: Perpustakaan Negara Malaysia)

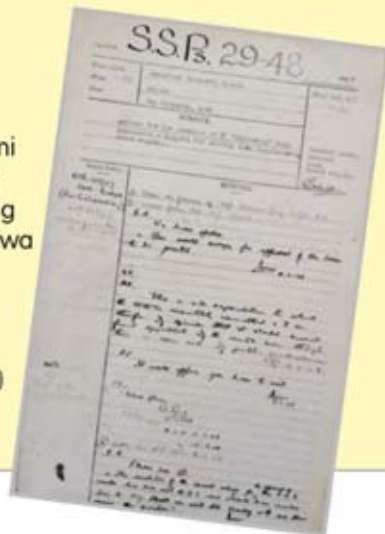
Artifak ialah hasil ciptaan manusia seperti alat batu, tembikar, senjata dan duit syiling.

(Sumber: Muzium Sejarah dan Ethnografi Melaka)

Dokumen rasmi mengandungi catatan tentang sesuatu peristiwa sejarah yang telah berlaku.

(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Contoh-contoh manuskrip

Sumber Sekunder

Sumber sekunder ialah penulisan yang dihasilkan daripada sumber asal. Contoh sumber sekunder ialah buku, majalah, risalah dan akhbar.

Buku

(Sumber: Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka)

Majalah

(Sumber: Sekolah Menengah Tanjong Puteri, Kuala Ketil, Kedah)

Akhbar

(Sumber: Berita Harian, Sin Chew Daily dan Tamil Nesan)

Risalah

(Sumber: Jabatan Muzium Malaysia)

Sumber sejarah penting sebagai bukti bagi memahami sesuatu peristiwa yang telah berlaku.

Cerdas Minda

Nyatakan maksud sumber primer dan sumber sekunder.

Aktiviti PAK-21 Suai Padan (Mix-n-Match)

1. Guru menyediakan maklumat berkaitan dengan sumber sejarah dan kepentingan penggunaan sumber sejarah.
2. Setiap murid akan mendapat satu maklumat.
3. Murid akan meletakkan maklumat yang mereka dapat pada bahagian yang dilabelkan, iaitu sumber primer, sumber sekunder dan kepentingan penggunaan sumber sejarah.

Nota Guru

Jelaskan perbezaan sumber primer dengan sumber sekunder kepada murid.

Kaedah Penyelidikan Sejarah

Penyelidikan sejarah dilakukan untuk membuktikan peristiwa sejarah yang telah berlaku. Tiga kaedah boleh digunakan untuk mendapatkan maklumat sejarah, iaitu kaedah arkeologi, kaedah lisan atau dikenali sebagai sumber lisan dan kaedah bertulis.

Kaedah Arkeologi

Kaedah arkeologi merupakan proses mendapatkan maklumat daripada bahan tinggalan sejarah. Kaedah ini dilakukan melalui proses gali cari (ekskavasi). Contohnya, fosil, tembikar, barangan logam dan kulit siput.

Gali cari di tapak arkeologi Sungai Batu, Kedah.

(Sumber: Pusat Penyelidikan Arkeologi Global, Universiti Sains Malaysia)

Rangka Perak Man di Lenggong, Perak.

(Sumber: Pusat Penyelidikan Arkeologi Global, Universiti Sains Malaysia)

Selain itu, terdapat juga bidang arkeologi maritim atau arkeologi bawah air. Kaedah ini merupakan proses mendapatkan maklumat tinggalan kebudayaan manusia yang terdapat di dasar laut, sungai atau tasik. Contohnya, tapak kapal karam, struktur purba dan artifak.

(Sumber: Jabatan Warisan Negara)

Kaedah Lisan

Kaedah lisan merupakan proses mendapatkan maklumat melalui temu bual. Individu yang ditemu bual dikenali sebagai orang sumber. Orang sumber terdiri daripada mereka yang terlibat dalam peristiwa sejarah, melihat atau mendengar peristiwa sejarah daripada orang lain.

Langkah-langkah dalam kaedah lisan:

Langkah Pertama: Mengenal pasti orang sumber dan menyediakan soalan berdasarkan tajuk kajian.

Langkah Kedua: Menemu bual dan merakamkan perbualan.

Langkah Ketiga: Menyalin rakaman, menyimpan data perbualan dan membuat penulisan.

Kaedah Bertulis

Kaedah bertulis merupakan proses mendapatkan maklumat daripada tulisan dan lakaran. Maklumat ini diperolehi daripada dinding gua, kayu, batu dan bahan bercetak.

Lukisan pada dinding Gua Tambun, Perak.

(Sumber: Pusat Penyelidikan Arkeologi Global, Universiti Sains Malaysia)

Langkah-langkah dalam kaedah bertulis:

Langkah Pertama: Mengenal pasti sumber sejarah yang tepat.

Langkah Kedua: Mengumpulkan sumber sejarah.

Langkah Ketiga: Mentafsir maklumat dalam sumber.

Langkah Keempat: Membuat penulisan.

Pengkaji boleh memilih mana-mana kaedah yang sesuai untuk mengkaji peristiwa sejarah. Kaedah yang terdapat dalam penyelidikan sejarah memberikan ruang untuk pengkaji menghasilkan penulisan sejarah yang berkualiti.

Aktiviti PAK-21

Giliran Robin (*Rally Robin*)

1. Pilih seorang rakan di dalam kelas anda.
2. Secara berpasangan, bentangkan sejarah diri anda secara bergilir-gilir.

Nota Guru

Bimbing murid memahami tiga kaedah penyelidikan sejarah.

Ruang dan Masa

Sejarawan menggunakan urutan masa untuk mengkaji peristiwa sejarah yang telah berlaku. Urutan masa dikenali sebagai kronologi. Konsep masa ini dapat dibahagikan kepada dekad, abad dan alaf. Konsep masa juga boleh dilihat mengikut zaman, iaitu zaman Sebelum Masihi (SM) dan zaman Masihi (M).

Kronologi Peristiwa Sekolah Saya

Persekolahan Bermula

Januari

Hari Sukan Sekolah

Februari

Hari Kantin

April

Sambutan Hari Kemerdekaan

Ogos

Hari Anugerah Kecemerlangan

Oktober

(Sumber: Ahmad Hishanuddin bin Ramli)

(Sumber: Muhamad Syafiq bin Hussin)

Ruang sejarah yang luas membolehkan sejarawan menjalankan penyelidikan mengikut bidang tertentu seperti politik, ekonomi dan sosial.

Tahukah Anda?

- Sebelum Masihi (SM) bermaksud zaman sebelum kelahiran Nabi Isa.
- Masihi (M) bermaksud zaman selepas kelahiran Nabi Isa.

Ruang dan masa memudahkan kita memahami peristiwa sejarah yang telah berlaku. Oleh itu, kita dapat menulis peristiwa sejarah yang lengkap dan tersusun.

Glosari

Kronologi: Rentetan peristiwa yang berlaku mengikut urutan masa.

Dekad: Tempoh selama 10 tahun.

Abad: Tempoh selama 100 tahun.

Alaf: Tempoh selama 1000 tahun.

Cerdas Minda

Nyatakan kepentingan urutan masa dalam mengkaji peristiwa sejarah.

Nota Guru

- Bimbing murid memahami konsep ruang dan masa.
- Bimbing murid memahami ruang dan masa dalam peristiwa sejarah.

Sebab dan Akibat dalam Peristiwa Sejarah

Setiap peristiwa sejarah yang berlaku mempunyai sebab dan akibat. Kajian tentang sebab dan akibat memudahkan pemahaman kita terhadap peristiwa sejarah.

Hal ini boleh dilihat pada Hari Anugerah Kecemerlangan Akademik sekolah. Sekolah mengadakan Hari Anugerah Kecemerlangan Akademik untuk menghargai murid yang menunjukkan kecemerlangan dalam bidang akademik. Hari Anugerah Kecemerlangan Akademik dapat menaikkan semangat murid untuk belajar lebih tekun.

**Hari Anugerah
Kecemerlangan
Akademik**

Sebab

Menghargai murid
yang cemerlang
dalam bidang
akademik

Akibat

Murid belajar
dengan tekun

Hari Anugerah Kecemerlangan Akademik.

[Sumber: Sekolah Jenis Kebangsaan (Cina) Foon Yew 4, Johor Bahru]

Apakah kesan jika murid tidak rajin mengulang kaji pelajaran?

Peristiwa mendapatkan kemerdekaan bagi negara kita juga mempunyai sebab dan akibat. Tanah air kita dijajah oleh pihak British. Rakyat berjuang membebaskan tanah air sehingga berjaya mencapai kemerdekaan.

**Kemerdekaan
Persekutuan
Tanah Melayu
1957**

Sebab

British
menjajah
Tanah Melayu

Akibat

Rakyat berjuang
untuk membebaskan
Tanah Melayu
daripada penjajah

Penentangan terhadap Malayan Union.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Pengisytiharan kemerdekaan Persekutuan
Tanah Melayu pada 31 Ogos 1957.
(Sumber: Arkib Negara Malaysia)

Sebab dan akibat dalam peristiwa sejarah akan menimbulkan perasaan ingin tahu tentang mengapa dan bagaimana serta kesan peristiwa sejarah yang telah berlaku. Berdasarkan pemahaman tersebut, kita dapat mengambil iktibar dan pengajaran daripada peristiwa sejarah.

Apakah kepentingan
peristiwa sejarah
negara kepada
anda?

Aktiviti

Lengkapkan rajah tentang sebab dan akibat sesuatu peristiwa yang berlaku kepada diri dan keluarga anda.

Peristiwa

Sebab

Akibat

Nota Guru

Bimbing murid memahami sebab dan akibat berdasarkan peristiwa sejarah.

Imbas Kembali

Pengertian Sejarah

Sejarah merupakan peristiwa yang benar-benar berlaku pada masa lalu.

Sumber Sejarah

Sumber sejarah boleh dibahagikan kepada dua, iaitu sumber primer dan sumber sekunder.

Kaedah Penyelidikan Sejarah

Terdapat tiga kaedah penyelidikan sejarah, iaitu kaedah arkeologi, kaedah lisan dan kaedah bertulis.

Ruang dan Masa

Ruang dan masa dalam sejarah boleh dilihat mengikut zaman, iaitu zaman Sebelum Masihi (SM) dan zaman Masihi (M).

Sebab dan Akibat dalam Peristiwa Sejarah

Pemahaman tentang peristiwa sejarah menjadi jelas apabila kita mengkaji sebab dan akibat.

Unit ini memberikan pemahaman tentang maksud sejarah dan juga kemahiran ilmu sejarah. Kemahiran ini dapat digunakan untuk mempelajari tentang sejarah diri dan perkembangan keluarga dalam unit seterusnya.

Fikir dan Jawab

A. Pilih jawapan yang betul.

- Sejarah merujuk peristiwa yang pernah atau sudah berlaku.
Siapakah sejarawan yang menyatakan pengertian di atas?
A. Prof. Emeritus Tan Sri Dr. Khoo Kay Kim B. Herodotus C. E.H. Carr
- Sumber sekunder dikenali juga sebagai _____.
A. sumber pertama B. sumber kedua C. sumber ketiga
- Kaedah lisan merupakan proses mendapatkan maklumat melalui _____.
A. kaedah tinggalan sejarah B. sumber primer C. temu bual
- Abad ialah tempoh selama _____.
A. sepuluh tahun B. seratus tahun C. seribu tahun
- Urutan masa dikenali sebagai _____.
A. zaman Sebelum Masihi B. kronologi C. gali cari
- Kajian tentang sebab dan akibat akan membolehkan kita
A. mencari sumber sejarah yang tepat.
B. menulis peristiwa sejarah dengan tepat.
C. mendapat iktibar dan meraikan peristiwa sejarah.

B. Isikan tempat kosong.

Pengertian sejarah

Dua jenis sumber sejarah

i. _____

ii. _____

Tiga jenis kaedah penyelidikan sejarah

i. _____

ii. _____

iii. _____

Pembahagian konsep masa

i. _____

ii. _____

iii. _____

Tiga langkah dalam kaedah lisan

i. _____

ii. _____

iii. _____

Cinta akan Negara

Mengetahui pengertian sejarah membolehkan kita memahami peristiwa sejarah dengan jelas dan mudah.

Diri

Menguasai kemahiran ilmu sejarah mewujudkan semangat menyayangi dan berbakti kepada negara.

Masyarakat

Semangat sayang akan negara dapat mengukuhkan hubungan dalam kalangan warganegara.

Negara

Hubungan kukuh dalam kalangan warganegara akan mewujudkan semangat mempertahankan kedaulatan negara.

Bangunan bersejarah perlu dipelihara untuk memudahkan pemahaman peristiwa sejarah.
(Sumber: Koleksi Dewan Bahasa dan Pustaka)